

CHRISTOPH ELBERN

SOMN
MORTAL

Traducere:
Maria Tudosescu

NICULESCU fiction

CAPITOLUL 1

Chiar și acum am sentimentul că nici nu am fost acolo, în hotel, în acea seară. Știu că nu este adevărat, știu că am fost. Și totuși, am senzația că totul nu a fost decât o proiecție cinematografică, derulată pe un ecran alb. Astfel, sângele de pe mâinile mele și de pe covor nu este roșu, draperiile trase din cameră nu sunt verde închis, iar mobilierul din lemn nu este maro închis. În mintea mea, filmul acelei seri de iulie din 1907 se desfășoară în tonuri de gri uneori întunecate, altele mai deschise. Toate celelalte detalii ale evenimentelor dramatice din vara aceluia an mi-au rămas mult mai vii în minte. Le pot simți. Toate mirosurile, zgomotele, detaliile, discuțiile și gândurile de atunci sunt astăzi la fel de vii ca și atunci, sunt parte din mine. Dar tocmai această situație din acea noapte de la hotel scapă simțurilor mele și, în parte, memoriei mele și trebuie să completez imaginea cu relatările altora.

Aveam mult sânge pe mâini. Trebuie să fi țâșnit cu multă putere din artera carotidă. Eu încercam, se pare, să opresc sângerarea. Abia se observa pe bluza ei neagră. Știu că viața trebuie să se fi scurs din trupul ei subțire sub mâinile mele. Îmi imaginez că a tresărit ușor. Și a mai spus ceva. Ceva ce nu înțelesesem la acel moment, care nu avea niciun sens pentru mine, dar care s-a imprimat atât de adânc în subconștientul meu ca singura amintire a acelor minute, încât mi-a revenit în minte luni de zile mai târziu, când a devenit relevant. Nu m-am mai întors în acea cameră de atunci. Nici pentru sume mari de bani nu aș mai fi vizitat vreodată acel loc. Din descrieri

și din câteva fotografii pe care le-am văzut mult mai târziu, știu că nu era o cameră foarte mare, avea mobilier vechi, perdele de catifea întunecată și o cuvertură la fel de întunecată pe patul lat. O magherniță, cum ar spune mătușa mea bogată. Amintirile îmi revin de la momentul în care am auzit niște zgomote pe coridorul din fața camerei. Mai multe persoane încercau în mod evident să păstreze liniștea. Șoapte și șușoteli de cealaltă parte a ușii. Un scârțâit, apoi ușa s-a deschis brusc. Zgomotul infernal al mânerului lovindu-se de perete, sticlă spartă. Îi văd și astăzi pe cei trei bărbați care stăteau în ușă: în față, cel mai bun prieten al meu, detectivul sergent Martin Bucher, flancat de doi agenți în uniformă. Îmi amintesc sentimentul de teamă când Martin a exclamat:

— Tu, Carl-Jakob?

Mă văd îngenuncheat lângă femeia moartă, cu un cuțit mic între degetul mare și arătător, un cuțit de fructe, care se folosește pentru a coji merele. Cuțitul însângerat și mâinile mele însângerate. Îmi amintesc cum m-am uitat la cuțit, întorcându-l în fața ochilor, ca și cum acest instrument nevinovat mi-ar fi putut răspunde la întrebări. Abia atunci mi-am dat seama că Martin îndreptase un pistol spre capul meu.

— Aruncă cuțitul acum, a spus cel mai bun prieten al meu. Am făcut cum mi s-a spus și m-am ridicat încet în picioare.

CAPITOLUL 2

Cu trei luni în urmă

Vila albă a familiei Knudsen situată pe partea de vest a râului Alster în Hamburg-Harvestehude era cu adevărat un loc retras. Deși mătușa mea, Isolde Knudsen, văduvă de armator, avusese doar o scurtă perioadă de doliu după moartea unchiului meu Wilhelm cu trei ani în urmă și își regăsise repede drumul către sine și către viață, nu se dădeau decât rareori petreceri în casă și, în aceste rare ocazii, era vorba despre cine sau cercuri literare foarte liniștite.

Mătușa Isolde, care avea încă o sănătate și o vitalitate excelente la cei cincizeci și cinci de ani ai săi, anunța periodic că va vinde în sfârșit această clădire-castel care avea aproape treizeci de camere. Nu avea nevoie de atât de mult spațiu doar pentru ea. Până acum, se limitase la anunț. În plus, mătușa nu locuia chiar singură în vila Knudsen. Mai era și Pauline, menajera de nouăsprezece ani care, de un an, avea grijă de casă și de stăpâna ei. O fată de fermieri, roșcată, cu obraji dolofani, din Frislanda de Est, care era un pic prea gălăgioasă pentru gustul meu și un pic prea obraznică pentru mătușa mea. Dar pentru că Pauline era o fată muncitoare și veselă, ne împăcam cu asta. Bucătăreasa Maria era din Italia și se afla la vilă dintotdeauna, la fel ca șoferul și vizitiul Johannes, care lucra aici de peste douăzeci de ani. Johannes provenea din Africa, mai precis din așa-numitul protectorat al Africii Germane de Sud-Vest. Cu sprijinul unchiului meu, acest

bărbat de culoare, înalt și puternic, dobândise o educație impresionantă, care nu se limita la citit, scris și aritmetică. Vârsta sa era un mister chiar și pentru el. Aproape patruzeci, estima el. Data nașterii din pașaportul care îl identifica drept cetățean al Imperiului German, fusese inventată de unchiul Wilhelm cu mult timp în urmă, atunci când obținuse documentul, atât de valoros pentru un african.

Johannes conducea un Mercedes-Benz Simplex, o mașină pe care unchiul Wilhelm o cumpăraseră și pe care mătușa o iubea datorită confortului și efectului pe care îl avea asupra oamenilor, și pe care o ura din cauza zgomotului și mirosului. La fel ca vila, și mașina se afla pe lista de lucruri de care mătușa nu prea avea nevoie și pe care dorea să le vândă. Pe cât îi plăcea mătușii mele să călătorească într-o mașină, la fel de bine putea călători în trăsura bine întreținută, condusă de Johannes și trasă de caii Brünhilde și Siegfried.

De ceva timp, Johannes lucra și ca un fel de majordom în casă, mai ales când aveam oaspeți. Era impresionant cum reușea nu doar să-și schimbe rapid îmbrăcămintea când se muta din grajduri în garaj și salon, ci și întreaga sa conduită. Deși era încă dur cu caii și înjura puternic, era capabil să se plimbe cu ușurință printre oaspeții de seamă ai mătușii și să răspundă la întrebări. Și erau destule. Toți cei care îl vedeau pe Johannes pentru prima dată doreau să-l vadă confirmând toate prejudecățile pe care le aveau despre presupusul individ primitiv din Africa și era întotdeauna o plăcere să vezi cum acest bărbat isteț și fermecător îi pune pe toți la punct. Acest lucru o încânta și pe mătușa Isolde, care îi purta lui Johannes cea mai mare stimă și îl considera aproape ca pe un membru al familiei. Într-un fel, nici Johannes nu voia să scape de familia

Knudsen. Dar era liber să plece și să-și încerce norocul în altă parte.

Se putea întoarce oricând. Unchiul meu îl asigurase întotdeauna de asta în timpul vieții sale, iar mătușa mea era de aceeași părere. Dar a rămas. Ocazional, se întâlnea cu alți slujitori pentru o partidă de șah sau pentru Klönschnack, cum spunea el în stil hamburghez. Dar adesea se bea prea mult la aceste evenimente. Johannes nu bea niciodată nici măcar o picătură. Îmi povestise odată că, în copilărie, în orașul său natal, Lüderitzbucht, furase cu niște prieteni o sticlă de aquavit din port, pe care o goliseră imediat. Și-a jurat că nu îi va mai fi niciodată la fel de rău și și-a păstrat promisiunea.

Mătușa Isolde ar fi vrut, de asemenea, să-l ajute pe Johannes să-și găsească o soție, dar nu existau multe femei de culoare în Hamburg, iar mătușa, și probabil și Johannes, nu-și puteau imagina o relație cu o femeie albă. Și eu locuiam de asemenea la vila Knudsen: Carl-Jakob Melcher, în curând în vârstă de treizeci de ani, bacteriolog de profesie și cu titlul de doctor proaspăt obținut. Lucram în domeniul bolilor infecțioase la Institutul de Boli Marine și Tropicale, pentru doctorul Bernhard Nocht.

Wilhelm Knudsen, fratele mamei mele, și soția sa, Isolde, mă primiseră să trăiesc cu ei cu zece ani în urmă, după moartea părinților mei, și îmi oferiseră un viitor. Doar așa am putut să termin școala generală, să studiez la Greifswald și să mă apuc de această carieră care mă împlinește. De când începusem să lucrez în Hamburg, în urmă cu trei ani, locuiam la familia Knudsen, iar conștiința mea era apăsată pentru că simțeam că profit de ospitalitatea mătușii mele.

La fel cum mătușa mea dorea de ceva vreme să se mute într-un loc mai mic, și eu îmi doream să caut un apartament și să-mi fac un cămin.

Era și timpul, la vârsta mea. În ultimii ani, însă, îmi lipsea un ingredient esențial din această rețetă de viață convențională: o femeie care să-mi fie alături.

Între timp era posibil, însă, să fi găsit această femeie în Margot. De jumătate de an mă vedeam cu doctorul pediatru. Frumoasă, inteligentă și veselă. Ce puteam să-mi doresc mai mult? O cunoscusem pe Margot la spitalul general din Eppendorf, unde petrecusem câteva săptămâni investigând cazuri de rujeolă la copii. Ne-am plăcut pe loc.

Ne țineam de mână, ne sărutam, uneori chiar aprins. Dar eram încă destul de timizi unul cu celălalt. Eu încă ezitam să fac pasul următor, pentru că ultima dată când mă îndrăgostisem și îmi făcusem planuri mari, lucrurile merseseră îngrozitor. Dar asta este o altă poveste.

Mătușa Isolde o plăcea pe Margot și era politicoasă și respectuoasă cu ea în rarele ei vizite. Dar nu făcea niciun secret din faptul că nu considera o femeie cu studii universitare, care avea o slujbă solicitantă pe care dorea să o continue, ca fiind o soție și o mamă potrivită. Nu mă surprindea acest lucru și nu trebuia să mă influențeze. O iubeam pe mătușa Isolde, dar încă nu ajunsese în secolul al XX-lea.

Am insistat la început asupra faptului că în casa Knudsen lucrurile erau de obicei foarte liniștite. Am spus asta pentru că într-o zi furtunoasă și mult prea rece de mai, în 1907, pacea și liniștea de pe drumul Harvestehuder au luat brusc sfârșit cu puțin timp înainte de asfințit, când Agatha Rosenberg a intrat ca o furtună pe ușă. Spun asta pentru că apariția tinerei femei

a semănat mai degrabă cu un fenomen meteorologic amenințător decât cu o sosire normală.

În spatele Agathej, Johannes a intrat mai amețit ca niciodată în casă, încercând să balanseze un turn de genți și valize care amenința să se răstoarne în orice moment. După cum s-a dovedit, acestea erau doar o parte din lucrurile Agathej. Mai erau și alte obiecte în mașină și încă altele într-o trăsură care tocmai intrase în curte. În hol, Agatha s-a năpustit asupra mătușii Isolde ca o furtună întunecată: o pălărie mare neagră cu pene negre, bucle negre săltând de dedesubt, o haină neagră de lână, și, sub, o fustă neagră cu multă dantelă care nu ajungea tocmai până la podea, astfel încât lăsa să se întrezărească cizmele negre cu toc înalt și șiret de dedesubt.

— Mătușă Isolde, a exclamat ea, îmbrățișând-o pe stăpâna casei, sunt atât de fericită să te văd.

Forma confidențială de adresare m-a surprins. Agatha nu era rudă cu mătușa Isolde. Tatăl Agathej, bancherul Moses Rosenberg, cu care și unchiul Wilhelm făcuse afaceri, deschisese în urmă cu zece ani un birou de investiții pe Tamisa și se mutase în Regatul Unit împreună cu soția sa, cu Agatha, care avea pe atunci șaptesprezece ani, și cu fratele ei mai mare. După spusele mătușii Isolde, Rosenberg reușise astfel să-și multiplice averea deja considerabilă.

— Sigur o cunoști pe Agatha. Pe vremea aceea, ea și mama ei erau adesea invitate la noi acasă, îmi spusese mătușa Isolde cu o săptămână în urmă, anunțându-mă despre viitoarea vizită a domnișoarei, dar eu nu mi-o aminteam.

Cu zece ani în urmă abia îmi începusem studiile la Greifswald, iar înainte de asta locuisem doar doi ani în casa Knudsen și nu-mi puteam aminti fiecare familie care venea și pleca.

Am ieșit din bibliotecă în momentul în care a sosit Agatha și am rămas la o oarecare distanță pentru a nu întrerupe salutul plin de viață. Am studiat-o pe Agatha. Era aproape la fel de înaltă ca mine, un metru optzeci, și chiar și în haina largă, tot subțire părea. Pe gâtul ei suplu și neted era așezat un cap îngust. Profilul chipului ei suplu avea un aer acvilin, pus în evidență de nasul ascuțit. Nu mi-am putut opri acest gând: nu era o mare frumusețe, această prietenă de la Londra. Când m-a văzut, Agatha i-a dat drumul mătușii Isolde și s-a năpustit asupra mea.

„Iar tu trebuie să fii Zee-Jott”, a strigat ea. Da, aproape a tipat, m-a îmbrățișat și m-a sărutat pe obraz.

Nu mă așteptasem la asta. Și cu atât mai puțin la forma de adresare. Zee- Jott fusese porecla mea la liceu, pe care acum o mai auzeam doar de la vechiul meu prieten Martin Bucher. Sigur nu fusesem la școală cu Agatha. Ea era cu trei ani mai mică decât mine și fusese la școala de fete.

— Arăți bine, a adăugat ea.

Avea dreptate, desigur. Părul meu blond, până la umeri, era proaspăt tuns, barba blond-roșcată era tunsă și aranjată în fiecare dimineață și, dacă m-aș fi reapucat de vâslit, puteam reveni repede la greutatea mea ideală. Trebuie să fi arătat destul de iritat, pentru că Agatha a făcut un pas înapoi, s-a uitat la mine, înclinându-și capul într-o parte, și a adăugat:

— Nu-ți amintești de mine, nu-i așa?

— Da, ăă, m-am bâlbâit eu.

— Nu contează, Zee-Jott. Ai fost la școală cu fratele meu, Konstantin.

Îmi aminteam vag de Konstantin Rosenberg. Nu făcea parte din grupul nostru, era mai degrabă un singuratic. Am dat din cap, amintirile revenindu-mi.

— Da, sigur, Konstantin.

Agatha s-a instalat în camera ei de la primul etaj, care avea baie proprie, și s-a îmbospătat. Până de curând eu locuisem în camera aceea. Între timp, mă mutasem la parter, în cele trei camere pe care le ocupase înainte vărul meu, Adolf. În realitate, era un lux prea mare pentru cineva care nu plătea chirie, dar mătușa Isolde insistase să mă mut acolo și nu accepta niciun ban de la mine.

În sufragerie, domnișoara Pauline pregătise deja o masă festivă, ceva cu totul neobișnuit pentru o zi de marți. Nu că mătușa Isolde ar fi avut nevoie să economisească. După moartea soțului ei și vânzarea companiei de transport Knudsen, devenise incredibil de bogată. Dar ca luterană devotată, se străduia să fie modestă și nici nu voia să se îngrașe.

În acea seară s-a făcut, așadar, o excepție pentru Agatha, iar eu am fost recunoscător să pot profita de ea, pentru că iar nu apucasem să iau prânzul la institut. Agatha a apărut la cină îmbrăcată din cap până în picioare în negru. Aș fi vrut să o întreb dacă era în doliu, dar m-am abținut. Mătușa Isolde mi-ar fi spus cu siguranță dinainte.

Agatha s-a repezit cu entuziasm la mâncare, lăudând preparatele, aromele, vesela. Nu și-a pus decât puțin în farfurie din toată felurile de pe masă, iar din ce își pusesese nu a mâncat decât o parte. Nu era de mirare că era atât de slabă. De altfel, nici nu avea timp să mănânce pentru că trâncănea și gesticula încontinuu. O priveam fascinat, străduindu-mă să nu mă holbez la ea. Era energie pură, o prezență care nu permitea nicio distragere. Și avea o gură frumoasă. Buze înguste, roșii, dinți egali. Sub nasul ascuțit, însă, această gură perfectă părea aproape caricaturală.

Din hol se auzeau din când în când bubuiturile și mișcărilor lui Johannes, care încă era ocupat cu manevrarea nenumăratelor bagaje ale Agatheii pe scări.

Agatha ne-a povestit toate amănuntele despre călătoria ei de două zile cu vaporul de la Londra la Hamburg, despre neglijența personalului de la bord, despre prețurile mari și despre colegii de călătorie plictisitori. Punctul culminant al călătoriei fusese o furtună chiar înainte de gura de vărsare a Elbei.

— Toată ziua următoare am vomat, vă spun. A fost un coșmar, a bombănit ea și a râs sarcastic. Un vapor nenorocit ca ăla plutește pe valuri ca un dop de plută.

Mătușa Isolde a tresărit ușor. Un limbaj atât de grosolan nu mai fusese auzit în casa Knudsen de când vărul meu Adolf fusese alungat din casă de mama lui, cu trei ani în urmă.

Când Agatha se mai oprea să mestece câte o bucată, mătușa Isolde profita de ocazie pentru a-i pune întrebări.

— Cum sunt părinții tăi? Ce faci la Londra, cum îți merge cariera?

Mătușa Isolde, care întreținea o corespondență regulată cu Henriette Rosenberg, știa răspunsurile la aceste întrebări. Întreba mai degrabă din politețe.

— Moses și Henriette sunt bine, a informat Agatha, și mi s-a părut ciudat că își numea părinții pe numele mic. Atât timp cât Moses poate câștiga bani și Henriette îi poate cheltui, au o căsnicie fericită. Mama mea este o femeie a secolului al XIX-lea. Îi este de ajuns să fie purtată pe brațe. Nu dorește să meargă singură.

Această remarcă o făcu pe mătușa Isolde să înghită în sec. Observasem, în vorbirea Agatheii, un ușor accent britanic. Uneori se gândea mai mult înainte să găsească cuvântul corect în germană.

— Iar Londra este un oraș adevărat, o metropolă modernă, spunea ea, ca și cum ea însăși ar fi fost responsabilă pentru asta. Totul este posibil în Londra. S-a aplecat în fața noastră și ne-a privit cu ochii ei căprui pătrunzători. Știați că Londra este de fapt de aproape zece ori mai mare decât micuțul vostru Hamburg? Șase milioane de oameni.

— Asta înseamnă că ar trebui să ne simțim prost acum? am întrebat, puțin enervat.

— Nu, nu trebuie. Dar puteți învăța. Britanicii sunt cu douăzeci de ani înaintea Imperiului German în toate privințele.

Eram plictisit de acest patriotism al unei imigrante. Eram curios să văd cum avea să-și descrie cariera. Mătușa Isolde îmi spusese că Agatha studiasse ca solistă de operă la conservatorul din Londra. Spre nemulțumirea tatălui ei, care credea că este o frivolitate și ar fi preferat să-și mărite fiica cu fiul unui bancher influent sau cu un politician. Agatha, însă, se pare că fusese privată de scena operelor londoneze, acesta fiind și unul dintre motivele pentru care ne făcea onoarea de a ne vizita. Spera la un debut de primadonă mai fericit în provincia culturală a orașului hanseatic.

Mătușa Isolde mi-a făcut favoarea de a readuce subiectul în discuție:

— Și cariera ta?

Dacă mă așteptam la un alt elogiu pompos despre marele talent nerecunoscut al Agatheii, am rămas surprins. A fost surprinzător de sinceră.

— Mi-am imaginat că va fi mai ușor, a spus ea, uitându-se în jos la farfuria ei, pe care se răcea o bucată de piept de găscă fript. Sunt multe cântărețe bune la Londra și toate vor să ajungă la Royal Opera House. Eu sunt doar una dintre cele multe bune. A făcut o pauză. Poate că nici măcar asta.

— Dar ai studiat, a spus mătușa Isolde. Cineva ți-a recunoscut și încurajat talentul.

— Da, poate. Dar poate că statutul social al tatălui meu și, mai presus de toate, banii lui au avut mai multă importanță decât îmi imaginasem.

— Nu îți mai face sânge rău, copilă, a liniștit-o mătușa Isolde și și-a pus mâna peste cea a Agathe. Acum ești în Hamburg și aici îți vom aprecia talentul.

— Deci crezi, a spus Agatha, zâmbind satisfăcută, că o soprană mediocră ca mine este suficient de bună pentru un oraș mic ca Hamburg, nu?

— Oh, încetează, a certat-o mătușa Isolde. Cântă ceva pentru noi. Haide!

Agatha și-a dat ochii peste cap.

— De asta mi-era teamă. Nu sunt deloc încălzită.

— Te rog, Agatha, am spus. Și mie mi-ar plăcea să te aud cântând.

Am mers în salon, unde se afla un pian cu coadă Steinway, care era folosit la ocazii festive și când mătușa Isolde însăși avea chef să cânte, ceea ce se întâmpla rar. În timp ce domnișoara Pauline servea moca și coniac, Agatha s-a retras într-un colț al salonului, departe de noi, pentru a cânta niște coloraturi, scoțând de asemenea niște zgomote ciudate pentru a se încălzi. Apoi s-a așezat la pian.

Mătușa Isolde și cu mine stăteam în mijlocul salonului cu ceștile de cafea în mână, uitându-ne nerăbdători la Agatha. Domnișoara Pauline, care părăsise salonul cu puțin timp în urmă, s-a întors cu bucătăreasa Maria și cu Johannes.

Personalul stătea timid deoparte. Știau că mătușa Isolde nu avea nimic împotriva ca ei să ia parte la acest eveniment.

Agatha a început cu un scurt preludiu, o variațiune a unei melodii cunoscute, apoi și-a făcut imediat auzită vocea.

„Vino, dragă Mai, și fă...”, cânta ea, o melodie veselă și ușoară de Mozart pe care o știe orice copil și chiar și un filistin ca mine. Îi priveam degetele dansând pe clape, ca și cum ar fi avut o viață proprie. În timp ce cânta, Agatha ținea ochii închiși și gura larg deschisă, ca și cum ar fi fost surprinsă cu o grimasă. Cunoșteam această imagine de la operă, la care eram obligat să o însoțesc regulat pe mătușa Isolde. Întotdeauna mi se păruse un pic grotesc, dar ce știam eu.

Cântecul Agatheî îmi părea frumos și clar, iar ea era, din câte îmi dădeam eu seama, o soprană foarte bună.

La versul „Oh, dragă Mai, cât de mult mi-ar plăcea să merg la o plimbare!” a deschis pentru un moment ochii și s-a uitat la mine. Sau îmi imaginasem eu asta? Când a terminat, cei cinci spectatori au aplaudat cu entuziasm.

— Încă una, te rog, a cerut mătușa Isolde, iar Agatha i-a îndeplinit dorința cu o piesă elegiacă, aproape tristă, pe care eu nu o cunoșteam.

Am aflat mai târziu că era vorba despre „Oda safică” a celebrului fiu al orașului Hamburg, Johannes Brahms. Ca și la operă, unde nici din textele germane nu înțelegeam decât jumătate, cele mai importante cuvinte se pierdeau în cântecul din ce în ce mai grav. Acesta este motivul pentru care am căutat ulterior libretul în biblioteca bine aprovizionată din casa Knudsen:

*Rosen brach ich nachts mir am dunklen Hage;
Süßer hauchten Duft sie als je am Tage;
Doch verstreuten reich die bewegten Äste
Tau, der mich näßte.*

*Auch der Küsse Duft mich wie nie berückte,
Die ich nachts vom Strauch deiner Lippen pflückte:
Doch auch dir, bewegt im Gemüt gleich jenen,
Tauten die Tränen.*

Trandafiri am smuls, noaptea, din tufişuri,
Mai dulci ca ziua, în mii de miresme;
Dar ramurile mişcate-n tăcere
Roua-mi vărsară.
Şi-n săruturi dulci, aroma lor mai tare,
Noaptea, din gura ta, am cules-o pe buze;
Dar şi ție-n suflet, ca de ramurile grele,
Lacrimile-ți căzură.

Îmi imaginasem eu sau Agatha se uitase din nou la mine când cântase versul despre săruturi? Aşadar, odată cu Agatha, muzica se instalase în vila Knudsen. Dar şi zgomotul. Agatha se făcea mereu auzită. Alerga cu tocuri ascuţite pe parchet, urcând şi coborând scările, zornăia şi zăngănea în baie şi îi plăcea să cânte mai mereu şansonete englezeşti şi cântece de băutură. Când făcea mai puţin zgomot, era pentru că umbla desculţă. Unul dintre multele obiceiuri pe care mătuşa Isolde le cataloga drept nepotrivite pentru o tânără doamnă. Dar gazda îşi lăsa oaspetele în pace. O vedea oare pe Agatha ca pe un fel de reîncarnare a fiicei sale? Micuţa Marianne, care fusese dăruită familiei Knudsen târziu în viaţă şi apoi răpusă de rujeolă în al patrulea an de viaţă, ar fi fost acum cam de vârsta Agatheii. Sau comportamentul extrovertit al Agatheii ascundea o problemă mai mare despre care numai mătuşa Isolde ştia? Nu o întrebasesm niciodată nici pe mătuşă, şi nici pe Agatha ce urma să se întâmple şi cât avea de gând să rămână. Dar ce mă privea pe mine?